

საქართველოში ძალაშია საქართველოს პარლამენტის  
1994 წლის 21 აპრილის დადგენილებით

## კონვენცია ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შესახებ

### პრეამბულა

ხელშემკვერელი მხარეები, რომლებმაც შევიცანით ბიოლოგიური მრავალფეროვნების წარუვალი ღირებულება, აგრეთვე, ბიოლოგიური მრავალფეროვნების და მისი კომპონენტების ეკოლოგიური, გენეტიკური, სოციალური და ესთეტიკური მნიშვნელობა,

შევიცანით აგრეთვე ბიოლოგიური მრავალფეროვნების დიდი მნიშვნელობა ბიოსფეროს სიცოცხლის უმრუნველყოფი სისტემების ევოლუციისა და შენარჩუნებისათვის,

ვადასტურებთ, რომ ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნება მთელი კაცობრიობის საერთო ამოცანაა,

კვლავ ვადასტურებთ, რომ სახელმწიფოებს საკუთარი ბიოლოგიური რესურსების განკარგვის სუვერენული უფლებები აქვთ,

ვადასტურებთ აგრეთვე, რომ სახელმწიფოები პასუხისმგებელი არიან თავიანთი ბიოლოგიური მრავალფეროვნებისა და ბიოლოგიური რესურსების თანაბარზომიერი გამოყენებისათვის,

შეფიქრიანებული ვართ იმით, რომ ბიოლოგიური მრავალფეროვნება არსებითად მცირდება ადამიანის ზოგიერთი სახის საქმიანობის შედეგად, შეგნებული გვაქვს ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შესახებ ინფორმაციისა და ცოდნის საერთო ნაკლებობა და სამეცნიერო-ტექნიკური და ორგანიზაციული პოტენციალის განვითარების აუცილებლობა ამ პრობლემის საყოველთაო გააზრების მიზნით, რაც საფუძვლად დაედება შესაბამისი ღონისძიებების დაგეგმვასა და განხორციელებას,

აღვნიშნავთ, რომ საჭიროა წინასწარ განვჭვრიტოთ, თავიდან ავიცილოთ და ძირშივე აღკვეთოთ ბიოლოგიური მრავალფეროვნების მნიშვნელოვნად შემცირების ან დაკარგვის მიზეზები,

აღვნიშნავთ აგრეთვე, რომ იმ შემთხვევებში, როცა იქმნება ბიოლოგიური მრავალფეროვნების მნიშვნელოვანი შემცირების ან დაკარგვის საფრთხე, უდავო სამეცნიერო ფაქტების უქონლობა ასეთი საფრთხის მინიმუმამდე შემცირების ან აღკვეთის ღონისძიებათა გადაღების საბაბი არ უნდა გახდეს,

აღვნიშნავთ შემდგომ, რომ ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნების ძირითადი პირობაა ეკოსისტემების და ბუნებრივი ბინადრობის ადგილების *in-situ* შენარჩუნება, სიცოცხლის უნარიან სახეობათა პოპულაციების დაცვა და აღდგენა მათ ბუნებრივ პირობებში,

აღვნიშნავთ შემდგომ, რომ *ex-situ* ღონისძიებებს, უპირატესად წარმოშობის ქვეყანაში, დიდი მნიშვნელობა აქვს,

ვცნობთ, რომ გრადიციული ცხოვრების წესის მაგარებელი ბევრი ადგილობრივი თემი და მკვიდრი, დიდად და გრადიციულად დამოკიდებულია ბიოლოგიურ რესურსებზე და სასურველია სამართლიან საფუძველზე ერთობლივად სარგებლობდნენ სიკეთით, რომელიც დაკავშირებულია იმ გრადიციული ცოდნის სიახლეებისა და პრაქტიკის

გამოყენებასთან, რომლებსაც რაიმე დამოკიდებულება აქვთ ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნებასთან და მისი კომპონენტების თანაბარზომიერ გამოყენებასთან,

ვალდარებით აგრეთვე ქალების მნიშვნელოვან როლს ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნებასა და თანაბარზომიერ გამოყენებაში და ვადასტურებთ ქალების ფართო მასშტაბის მონაწილეობის საჭიროებას ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნების პოლიტიკის შემუშავებაში და განხორციელებაში ყველა დონეზე,

აღვნიშნავთ სახელმწიფო სამთავრობათაშორისო ორგანიზაციებსა და არსახელმწიფოებრივ სექტორს შორის საერთაშორისო, რეგიონალური და გლობალური თანამშრომლობის წახალისების მნიშვნელობას და აუცილებლობას ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნების და მისი კომპონენტების თანაბარზომიერი გამოყენების საქმეში,

ვცნობთ, რომ, თუ ახალ და დამატებით ფინანსურ რესურსებს გამოვეყოფთ და შესაბამისი ტექნოლოგიებით სათანადოდ უზრუნველვყოფთ, ეს არსებითად გააფართოებს მსოფლიოს შესაძლებლობებს იმისათვის, რომ გადაიჭრას ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნების პრობლემა,

ვცნობთ, რომ საჭიროა სპეციალური დებულება იმის თაობაზე, რომ დაკმაყოფილდეს განვითარებადი ქვეყნების მოთხოვნილებანი, მათ შორის, გამოვეყოთ ახალი და დამატებითი ფინანსური რესურსები და სათანადოდ უზრუნველვყოფთ შესაბამის ტექნოლოგიებით,

ამასთან დაკავშირებით, აღვნიშნავთ რა ყველაზე ნაკლებად განვითარებული ქვეყნების და პატარა კუნძულოვანი სახელმწიფოების განსაკუთრებულ პირობებს,

ვცნობთ, რომ ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნებას სჭირდება მნიშვნელოვანი კაპიტალდაბანდება და რომ ასეთი, კაპიტალდაბანდებიდან მოსალოდნელია დიდძალი ეკოლოგიური, ეკონომიკური და სოციალური სარგებლის მიღება,

ვცნობთ, რომ განვითარებადი ქვეყნების უპირველესი და უმთავრესი ამოცანებია ეკონომიკური და სოციალური განვითარება და სიღარიბის ლიკვიდაცია,

შევიცანით, რომ ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნებას და თანაბარზომიერ გამოყენებას გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს იმისათვის, რომ დაკმაყოფილდეს დედამიწის მზარდი მოსახლეობის მოთხოვნები სურსათისა და ჯანმრთელობის დაცვაზე, აგრეთვე სხვა მოთხოვნილებანი, და როგორც გენეტიკური რესურსების, ისე ტექნოლოგიების მისაწვდომობას და მათ ერთობლივ გამოყენებას დიდი მნიშვნელობა აქვს ამ ამოცანების გადაჭრაში,

აღვნიშნავთ, რომ საბოლოო ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნება და თანაბარზომიერი გამოყენება განამტკიცებს სახელმწიფოთა მეგობრულ ურთიერთობას და ხელს შეუწყობს მთელი კაცობრიობის მშვიდობის განმტკიცებას,

გვსურს, რომ განმტკიცდეს და შეივსოს ბიოლოგიური მრავალფეროვნების და მისი თანაბარზომიერი გამოყენების შესახებ არსებული საერთაშორისო შეთანხმებანი,

მტკიცედ გვაქვს გადაწყვეტილი შევინარჩუნოთ და თანაბარზომიერად გამოვიყენოთ ბიოლოგიური მრავალფეროვნება ახლანდელი და მომავალი თაობების საკეთილდღეოდ,

შევთანხმდით შემდეგზე:

## მუხლი 1 მიზნები

მოცემული კონვენციის მიზნებს, რომელთა მიღწევას უნდა ვესწრაფოდეთ მისი შესაბამის დებულებების თანახმად, წარმოადგენს ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნება მისი კომპონენტების თანაბარზომიერი გამოყენება და გენეტიკური რესურსების გამოყენებით ერთობლივი სარგებლის მიღება სამართლიან და თანასწორ საფუძველზე, მათ შორის იმ გზით, რომ ჯეროვნად მისაწვდომი იყოს გენეტიკური რესურსები და სათანადოდ გაუზიაროთ ერთმანეთს შესაბამისი ტექნოლოგიები ამ რესურსებზე და ტექნოლოგიებზე ყველა უფლების გათვალისწინებით, აგრეთვე საჭირო ღაფინანსების გზით.

## მუხლი 2 ტერმინების გამოყენება კონვენციის მიზნებისათვის:

“ბიოლოგიური მრავალფეროვნება” ნიშნავს ყველა წყაროს ცოცხალი ორგანიზმების ვარიაბელობას, მათ შორის, ხმელეთის, ზღვისა და სხვა წყლების ეკოსისტემებისა და ეკოლოგიური კომპლექსებისა, რომელთა ნაწილს თვითონვე წარმოადგენენ. ეს ცნება მოიცავს მრავალფეროვნებას სახეობის ფარგლებში, სახეობათა შორის და ეკოსისტემების მრავალფეროვნებას.

“ბიოლოგიური რესურსები” მოიცავს გენეტიკურ რესურსებს, ორგანიზმებს ან მათ ნაწილებს, პოპულაციებს ან ეკოსისტემების სხვა ნებისმიერ ბიოტიკურ კომპონენტებს. რომელთაც ფაქტობრივი ან პოტენციური სარგებლობის მოგანა შეუძლიათ კაცობრიობისათვის.

“ბიოტექნოლოგია” ნიშნავს ნებისმიერი სახეობის ტექნოლოგიას, რომელიც დაკავშირებულია ბიოლოგიურ სისტემათა, ცოცხალ ორგანიზმთა ან მათგან წარმოებულთა გამოყენებასთან პროდუქტების თუ პროცესების შესაქმნელად ან შესაცვლელად მათი კონკრეტული გამოყენების მიზნით.

“გენეტიკური რესურსების წარმოშობის ქვეყანა” ნიშნავს ქვეყანას, რომელსაც აქვს ეს გენეტიკური რესურსები in-situ პირობებში.

“გენეტიკური რესურსების მიმწოდებელი ქვეყანა” ნიშნავს ქვეყანას, რომელიც აწვდის გენეტიკურ რესურსებს, შეგროვებულს in-situ წყაროებიდან, მათ შორის ველურ და მოშინაურებულ სახეობათა პოპულაციებს, ან ex-situ წყაროებიდან მიღებულს, იმის მიუხედავად, წარმოშობილი არიან ამ ქვეყანაში თუ არა.

“მოშინაურებული ან კულტივირებული სახეობები” ნიშნავს სახეობებს, რომელთა ევოლუციის პროცესზე გავლენას ახდენს ადამიანი თავისი მოთხოვნილებების დაკმაყოფილების მიზნით.

“ეკოსისტემა” ნიშნავს მცენარეთა, ცხოველთა და მიკროორგანიზმთა თანასამოგადოებებს, აგრეთვე მათი გარემომცველი უსულო გარემოს ღინამიკურ კომპლექსს, რომლებიც ურთიერთქმედებენ როგორც ერთიანი ფუნქციური მთლიანობა.

“ex-situ შენარჩუნება” ნიშნავს ბიოლოგიური მრავალფეროვნების კომპონენტების შენარჩუნებას. მათი ბუნებრივი ბინადრობის ფარგლებს გარეთ.

“გენეტიკური მასალა” ნიშნავს მცენარეული, ცხოველური, მიკრობული ან სხვა წარმოშობის ნებისმიერ მასალას, რომელიც შეიცავს მემკვიდრეობითობის ფუნქციურ ერთეულებს.

“გენეტიკური რესურსები” ნიშნავს გენეტიკურ მასალას, რომელსაც ფაქტობრივი

ან პოტენციური ღირებულება აქვს.

“ბინადრობის ადგილი” ნიშნავს ადგილის გიჟს ან ამა თუ იმ ორგანიზმის ან პოპულაციის ბუნებრივი ბინადრობის ადგილს. “in-situ პირობები” ნიშნავს პირობებს, რომლებშიც არსებობენ გენეტიკური რესურსები ეკოსისტემების და ბინადრობის ბუნებრივი ადგილების ფარგლებში, ხოლო მოშინაურებული ან კულტივირებული სახეობების მიმართ – იმ გარემოში, რომელშიც მათ შეიძინეს თავიანთი დამახასიათებელი ნიანთვისებები.

“დაცული რაიონი” ნიშნავს გეოგრაფიულად მონიშნულ ტერიტორიას, რომელიც გამოყოფილია, რეგულირდება და გამოიყენება კონკრეტული ბუნებადაცვითი მიზნების მისაღწევად.

“ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგიონალური ორგანიზაცია” ნიშნავს ორგანიზაციას, რომელსაც ქმნიან მოცემული რეგიონის სუვერენული სახელმწიფოები და რომელსაც მისმა წევრმა სახელმწიფოებმა მიანიჭეს უფლებამოსილება ამ კონვენციით მოსაგვარებელ საკითხებში; სათანადოდ უფლებამოსილია, საშინაო პროცედურების შესაბამისად ხელი მოაწეროს, რატიფიკაციას უყოს, მიიღოს და მოიწონოს კონვენცია ან შეუერთდეს მას.

“თანაბარმომიერი გამოყენება” ნიშნავს ბიოლოგიური მრავალფეროვნების კომპონენტების ისეთი სახით და ტემპით გამოყენებას, რომელიც გრძელვადანი პერსპექტივით არ იწვევს ბიოლოგიური მრავალფეროვნების გამოფიგვას. ამასთან ინარჩუნებს უნარს დააკმაყოფილოს დღევანდელი და მომავალი თაობების მოთხოვნილებები და შეესაბამება მათს მისწრაფებებს.

“ტექნოლოგია” მოიცავს ბიოტექნოლოგიას.

### **მუხლი 3**

#### **პრინციპი**

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდების და საერთაშორისო სამართლის პრინციპების შესაბამისად, სახელმწიფოებს სუვერენული უფლება აქვთ დაამუშაონ საკუთარი რესურსები გარემოს დაცვის სფეროში თავიანთი პოლიტიკის შესაბამისად და პასუხს აგებენ იმის უზრუნველსაყოფად, რომ მათი იურისდიქციის ფარგლებში ან მათი კონტროლით საქმიანობამ არ ავნოს სხვა სახელმწიფოების ან რაიონების გარემოს ეროვნული იურისდიქციის ფარგლებს გარეთ.

### **მუხლი 4**

#### **იურისდიქციის სფერო**

თუ სხვა სახელმწიფოების უფლებები დაცულია და თუ კონვენციაში აშკარად არ არის გათვალისწინებული სხვა რამ, კონვენციის დებულებები გამოიყენება ყოველი ხელშემკვრელი მხარის მიმართ:

a) იმ მხრივ, რაც შეეხება ბიოლოგიური მრავალფეროვნების კომპონენტებს ეროვნული იურისდიქციის ფარგლებში; და

b) იმ მხრივ, რაც შეეხება პროცესებს და საქმიანობას, მათი შედეგების გამოვლინების ადგილის მიუხედავად, რომლებიც ხორციელდება მისი იურისდიქციით ან კონტროლით, როგორც ეროვნული იურისდიქციის ფარგლებში, ისევე ეროვნული იურისდიქციის ფარგლებს გარეთ.

### **მუხლი 5**

## **თანამშრომლობა**

ყოველი ხელშემკვრელი მხარე, რამდენადაც ეს შესაძლებელი და საჭიროა, სხვა ხელშემკვრელ მხარეებთან უშუალოდ ან, თუ საჭიროა, საერთაშორისო კომპეტენტური ორგანიზაციების მეშვეობით, ეროვნული იურისდიქციის ფარგლებს გარეთ მდებარე რაიონების მიმართ და სხვა საკითხებში, რომლებიც ურთიერთსაინტერესოა, რათა შევინარჩუნოთ და თანაბარზომიერად გამოვიყენოთ ბიოლოგიური მრავალფეროვნება.

## **მუხლი 6**

### **ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნების და თანაბარზომიერი გამოყენების საერთო ღონისძიებანი**

ყოველი ხელშემკვრელი მხარე თავისი კონკრეტული პირობებისა და შესაძლებლობების შესაბამისად:

a) შეიმუშავებს ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნებისა და თანაბარზომიერი გამოყენების ეროვნულ სტრატეგიას, გეგმებსა თუ პროგრამებს, ამ მიზნებს მორგებს არსებულ სტრატეგიას, გეგმებსა თუ პროგრამებს, რომლებიც ასახავენ, კერძოდ, ამ კონვენციაში ჩამოყალიბებულ ღონისძიებებს, შესაბამის ხელშემკვრელ მხარეს რომ ეხება; და

ბ) რამდენადაც ეს შესაძლოა და მიზანშეწონილია, ითვალისწინებს შესაბამის სექტორულ თუ საექსტორათაშორისო გეგმებში, პროგრამებსა და პოლიტიკაში ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნებისა და თანაბარზომიერი გამოყენების ღონისძიებებს.

## **მუხლი 7**

### **განსაზღვრა და მონიტორინგი**

ყოველი ხელშემკვრელი მხარე, რამდენადაც ეს შესაძლებელი და მიზანშეწონილია, კერძოდ, 8-10 მუხლების მიზნებისათვის:

a) განსაზღვრავს ბიოლოგიური მრავალფეროვნების კომპონენტებს, რომლებსაც დიდი მნიშვნელობა აქვს მისი შენარჩუნებისა და თანაბარზომიერი გამოყენებისათვის, კატეგორიების საორიენტაციო იმ ნუსხის გათვალისწინებით, რომელიც მოყვანილია I დანართში;

b) ნიმუშების შერჩევით და სხვა მეთოდებით ახორციელებს ბიოლოგიური მრავალფეროვნების კომპონენტების მონიტორინგს, რომლებიც განსაზღვრულია ზემოთ მოყვანილი a) ქვეპუნქტის შესაბამისად, უთმობს რა განსაკუთრებულ ყურადღებას იმ კომპონენტებს, რომელთა შენარჩუნებისთვისაც საჭიროა გადაუდებელი ღონისძიებები, აგრეთვე იმ კომპონენტებს, რომლებიც თანაბარზომიერი გამოყენების ყველაზე მეტ შესაძლებლობებს იძლევა;

c) განსაზღვრავს საქმიანობის პროცესებს და კატეგორიებს, რომლებიც მნიშვნელოვან საზიანო ზემოქმედებას ახდენენ ან შეუძლიათ მოახდინონ ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნებასა და თანაბარზომიერ გამოყენებაზე, და ახორციელებს მათი შედეგების მონიტორინგს ნიმუშების შერჩევით და სხვა მეთოდების მეშვეობით, და

d) ამა თუ იმ გზით აგროვებს და სისტემატიზაციაში მოჰყავს ის მონაცემები, რომლებიც მიღებულია განსაზღვრის და მონიტორინგის ღონისძიებების შედეგად ზემოთ მოყვანილი a, b, და c ქვეპუნქტების შესაბამისად.

## მუხლი 8. In-sity-ს შენარჩუნება

ყოველი ხელშემკვრელი მხარე, რამდენადაც ეს შესაძლებელი და მიზანშეწონილია:

a) ქმნის დაცული რაიონების ან ისეთი რაიონების სისტემას, სადაც საჭიროა სპეციალური ღონისძიებები ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შესანარჩუნებლად;

b) საჭიროების შემთხვევაში შეიმუშავებს დაცული რაიონების ან იმ რაიონების შერჩევას, შექმნის და რაციონალური გამოყენების სახელმძღვანელო პრინციპებს, სადაც საჭიროა სპეციალური ღონისძიებები ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შესანარჩუნებლად;

c) არეგულირებს ან რაციონალურად იყენებს ბიოლოგიურ რესურსებს, რომლებსაც დიდი მნიშვნელობა აქვს ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნებისათვის დაცულ რაიონებში ან მათ ფარგლებს გარეთ, რათა უზრუნველყოფილი იყოს მათი შენარჩუნება და თანაბარზომიერი გამოყენება;

d) ხელს უწყობს ეკოსისტემის, ბუნებრივი ბინადრობის ადგილების დაცვას და სახეობათა სიცოცხლისუნარიანი პოპულაციების შენარჩუნებას ბუნებრივ პირობებში;

e) წაახალისებს ეკოლოგიურად დასაბუთებულ და მყარ განვითარებას დაცული რაიონების მიმდებარე რაიონებში ამ რაიონების დაცვისათვის ხელშეწყობის მიზნით;

f) ახორციელებს ღონისძიებებს დეგრადირებული ეკოსისტემის სარეაბილიტაციოდ ან აღსადგენად და ხელს უწყობს საფრთხეში მყოფ სახეობათა აღდგენას, კერძოდ, გეგმების შემუშავების, განხორციელებისა და რაციონალური გამოყენების სხვა სტრატეგიების მეშვეობით;

g) ადგენს ან ხელს უწყობს ბიოტექნოლოგიის შედეგად შეცვლილი იმ ცოცხალი ორგანიზმების გამოყენებასთან და გამოთავისუფლებასთან დაკავშირებული რისკის რეგულირების, კონტროლის ან შეზღუდვის საშუალებებს, რომლებსაც შეიძლება მავნე ეკოლოგიური შედეგები მოჰყვეს, რამაც თავის მხრივ შესაძლოა გავლენა მოახდინოს ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნებასა თანაზომიერ გამოყენებაზე, აგრეთვე საფრთხე შეუქმნას ადამიანის ჯანმრთელობას;

h) აღკვეთს იმ უცხო სახეობათა ინტროდუქციას, რომლებიც საფრთხეს უქმნიან ეკოსისტემებს, ბინადრობის ადგილებს ან სახეობებს, აკონტროლებს ან ანადგურებს ასეთ უცხო სახეობებს;

i) ცდილობს შექმნას პირობები, რომლებიც საჭიროა გამოყენების არსებული მეთოდების შესათვისებლად ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნებასთან და მისი კომპონენტების თანაბარზომიერ გამოყენებასთან;

j) თავისი ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად უზრუნველყოფს მკვიდრი და ადგილობრივი მოსახლეობის გრადიციული ცხოვრების ნირის გამომსახველი ცოდნის, ახალშემოღებული წესების და პრაქტიკის პატივისცემას, შენარჩუნებას და დაცვას, რომლებსაც მნიშვნელობა აქვს ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნებისა და თანაბარზომიერი გამოყენებისათვის, ხელს უწყობს მათი უკეთ გამოყენების ისეთ გეგმებს ან პროგრამებს, რომლებიც ნაწილობრივ ასახავს მოცემულ კონვენციაში ჩამოყალიბებულ ღონისძიებებს და ეხება შესაბამის ხელშემკვრელ მხარეს, და ცოდნის, ახალშემოღებული წესების და პრაქტიკის მაგარებლების მონაწილეობით და მოწონებით, აგრეთვე მათი მეშვეობით სამართლიან საფუძველზე მიღებული სარგებლის ერთობლივ გამოყენებას.

k) შეიმუშავებს ან ახორციელებს საჭირო საკანონმდებლო ნორმებს და სხვა

მარეგულირებელ დებულებებს საფრთხეში მყოფი სახეობებისა და პოპულაციების დასაცავად;

l) თუ მე-7 მუხლის თანახმად ღვინდება ბიოლოგიურ მრავალფეროვნებაზე არსებითი საზიანო გემოქმედება, არეგლამენტებს ან არეგულირებს საქმიანობის შესაბამის პროცესებს და კაგეგორიებს; და

m) თანამშრომლობს ფინანსური და სხვა დახმარების ხელშეწყობის საქმეში in-situ შენარჩუნების იმ ღონისძიებებისათვის, რომლებიც აღნიშნულია გემოთ მოყვანილი a)-1) ქვეპუნქტებში, განსაკუთრებით განვითარებად ქვეყნებში.

## **მუხლი 9.**

### **Ex-situ-ს შენარჩუნება**

ყოველი ხელშემკვრელი მხარე, რამდენადაც ეს შესაძლებელი და მიზანშეწონილია და უწინარესად in-situ –ს ღონისძიებათა დამატებით:

a) ახორციელებს ღონისძიებებს ბიოლოგიური მრავალფეროვნების Ex-situ-ს კომპონენტების შენარჩუნებისათვის, უპირატესად გენეტიკური რესურსების წარმოშობის ქვეყანაში;

b) ქმნის და იცავს პირობებს მცენარეების, ცხოველების და მიკროორგანიზმების ex-situ-ს შენარჩუნებისა და გამოკვლევებისათვის, უპირატესად გენეტიკურად რესურსების წარმოშობის ქვეყანაში;

c) ახორციელებს საფრთხეში მყოფი ინდივიდების აღდგენის და რეაბილიტაციის ღონისძიებებს და შესაბამის პირობებში ახდენს მათ რეინტროდუქციას ბუნებრივი ბინადრობის ადგილებში;

d) არეგლამენტებს და არეგულირებს ბუნებრივი განახლების ადგილობრივი ბიოლოგიური რესურსების შეგროვებას ex-situ-ის შენარჩუნების მიზნით, რათა საფრთხე არ შეექმნას in-situ ეკოსისტემების და სახეობათა პოპულაციებს, იმ შემთხვევათა გარდა, როცა საჭიროა სპეციალური ღრობითი ღონისძიებანი ex-situ გემოაღნიშნული c) ქვეპუნქტის შესაბამისად; და

e) თანამშრომლობს, რათა ფინანსურად და სხვაგვარად ხელი შეუწყოს ex-situ-ს შენარჩუნების ღონისძიებებს, რომლებიც მოყვანილია გემოაღნიშნულ და a)-d) ქვეპუნქტებში, აგრეთვე ex-situ-ს პირობების შექმნას და შენარჩუნებას განვითარებად ქვეყნებში.

## **მუხლი 10.**

### **ბიოლოგიური მრავალფეროვნების კომპონენტების თანაბარზომიერი გამოყენება**

ყოველი ხელშემკვრელი მხარე, რამდენადაც ეს შესაძლებელი და მიზანშეწონილია:

a) ითვალისწინებს ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნებისა და თანაბარზომიერი გამოყენების საკითხების განხილვას ეროვნულ დონეზე გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში;

b) ბიოლოგიური რესურსების გამოყენების სფეროში მიმართავს ღონისძიებებს, რათა თავიდან აიცილოს ან მინიმუმადე შეამციროს ბიოლოგიურ მრავალფეროვნებაზე არახელსაყრელი გემოქმედება;

c) ინარჩუნებს და წაახალისებს ჩამოყალიბებული კულტურული ჩვევების შესაბამისად ბიოლოგიური რესურსების გამოყენების ტრადიციულ მეთოდებს,

რომლებიც აკმაყოფილებს შენარჩუნების ან თანაბარზომიერი გამოყენების მოთხოვნებს;

d) ეხმარება ადგილობრივ მოსახლეობას იმ საქმეში, რომ დაზარალებულ რაიონებში, სადაც შემცირდა ბიოლოგიური მრავალფეროვნება, მდგომარეობის გამოსასწორებლად შეიმუშაონ და განახორციელონ ღონისძიებანი; და

e) წახალისებს თავისი ქვეყნის სამთავრობო ორგანოებისა და კერძო სექტორის თანამშრომლობას ბიოლოგიური რესურსების თანაბარზომიერი გამოყენების მეთოდების შემუშავებაში.

### **მუხლი 11.**

#### **სტიმულირების ღონისძიებანი**

ყოველი ხელშემკვრელი მხარე, რამდენადაც ეს შესაძლებელი და მიზანშეწონილია, ახორციელებს ეკონომიკური და სოციალური თვალსაზრისით გამართლებულ ღონისძიებებს, რომლებიც ხელს უწყობს ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნებას და თანაბარზომიერ გამოყენებას.

### **მუხლი 12.**

#### **კვლევა და კადრების მომზადება**

ხელშემკვრელი მხარეები განვითარებადი ქვეყნების მოთხოვნილებათა შესაბამისად:

a) შეიმუშავენ და ახორციელებენ სამეცნიერო-ტექნიკური სწავლების პროგრამებს და ამზადებენ კადრებს ბიოლოგიური მრავალფეროვნების და მისი კომპონენტების განსაზღვრის, შენარჩუნების და თანაბარზომიერი გამოყენების ღონისძიებათა განხორციელებისათვის, ხელს უწყობენ ასეთი კადრების სწავლებას და მომზადებას განვითარებადი ქვეყნების კონკრეტული მოთხოვნილებების დასაკმაყოფილებლად;

b) წახალისებენ და ასტიმულირებენ კვლევას, რომელიც ხელს უწყობს ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნებას და თანაბარზომიერ გამოყენებას, განსაკუთრებით განვითარებადი ქვეყნებში, კერძოდ, მხარეების კონფერენციების გადაწყვეტილებათა შესაბამისად, რომლებიც მიიღება სამეცნიერო-ტექნიკური და ტექნოლოგიური კონსულტაციების საკითხებში დამხმარე ორგანოს რეკომენდაციების საფუძველზე; და

c) მე-16, მე-18 და მე-20 მუხლების დებულებათა შესაბამისად წახალისებენ ბიოლოგიური მრავალფეროვნების კვლევით მიღებულ სამეცნიერო შედეგების გამოყენებას ბიოლოგიური რესურსების შენარჩუნების და თანაბარზომიერი გამოყენების მეთოდების შემუშავების დროს და თანამშრომლობენ ასეთი შედეგების გამოყენებაში.

### **მუხლი 13.**

#### **საზოგადოების განათლება**

#### **და ინფორმირების გაზრდა**

ხელშემკვრელი მხარეები:

a) წახალისებენ და ხელს უწყობენ ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნების დიდი მნიშვნელობის გაგებას და საამისო ღონისძიებებს, აგრეთვე მის პროპაგანდას მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებით და ამ საკითხების შეგანას



სასწავლო პროგრამებში; და

b) შესაბამის შემთხვევებში თანამშრომლობენ სხვა სახელმწიფოებთან და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნების და თანაბარზომიერი გამოყენების საკითხებში სასწავლო პროგრამების და საზოგადოების ინფორმირების გაზრდის პროგრამების შემუშავების საქმეში.

## **მუხლი 14.**

### **მაგნე შედეგების ზემოქმედების შეფასება და მინიმუმამდე შემცირება**

1. ყოველი ხელშემკვრელი მხარე, რამდენადაც ეს შესაძლებელი და მიზანშეწონილია:

a) ნერგავს შესაბამის პროცედურებს, რომლებსაც ესაჭიროება მის მიერ შემოთავაზებული პროექტების ეკოლოგიური ექსპერტიზა, რომლითაც შეუძლიათ არსებითი მაგნე ზემოქმედება მოახდინონ ბიოლოგიურ მრავალფეროვნებაზე, რათა აღკვეთოს ან მინიმუმამდე შეამციროს ასეთი შედეგები, და, როცა ეს მიზანშეწონილია, უზრუნველყოს ასეთ პროცედურებში საზოგადოებრიობის მონაწილეობის შესაძლებლობებს;

b) შესაბამის ღონისძიებებს მიმართავს იმისათვის, რომ უზრუნველყოს თავისი პროგრამების და პოლიტიკის ეკოლოგიური შედეგების სათანადო აღრიცხვა, რომლებმაც შეიძლება არსებითი მაგნე ზეგავლენა მოახდინონ ბიოლოგიურ მრავალფეროვნებაზე;

c) ნაცვალგების საფუძველზე ხელს უწყობს ერთმანეთისათვის ცნობების და ინფორმაციის გაცვლას და კონსულტაციების მოწყობას თავისი იურისდიქციის ფარგლებში ან თავისი კონტროლით იმ საქმიანობის თაობაზე, რომელსაც შეუძლია არსებითი მაგნე გავლენა მოახდინოს ბიოლოგიურ მრავალფეროვნებაზე სხვა სახელმწიფოებში ან ეროვნული იურისდიქციის ფარგლებს გარეთ რაიონებში, რისთვისაც, შესაბამის შემთხვევებში, წაახალისებს ორმხრივი, რეგიონალური თუ მრავალმხრივი შეთანხმების დადებას;

d) თუ გარდაუვალი ან სერიოზული საფრთხე თუ ზიანი ემუქრება ბიოლოგიურ მრავალფეროვნებას სხვა სახელმწიფოების იურისდიქციის რაიონებში ან ეროვნული იურისდიქციის ფარგლებს გარეთ, რომლის გამომწვევი წყაროები მის იურისდიქციას ან კონტროლს ექვემდებარება, დაუყოვნებლივ აცნობებს სახელმწიფოებს, რომლებიც შეიძლება დაზარალდეს ასეთი საფრთხისა თუ ზიანისაგან, აგრეთვე მიმართავს ღონისძიებებს ასეთი საფრთხის თუ ზიანის აღსაკვეთად ან მინიმუმამდე შესამცირებლად;

e) ხელს უწყობს ეროვნულ ღონისძიებებს, როდესაც საჭიროა საგანგებო რეაგირება იმ მოქმედებასა და მოვლენებზე, რომლებიც გამოწვეულია ბუნებრივი და სხვა მიზეზებით და სერიოზულ და გარდაუვალ საფრთხეს უქმნის ბიოლოგიურ მრავალფეროვნებას, და წაახალისებს საერთაშორისო თანამშრომლობას, რომელიც ხელს უწყობს ასეთ ეროვნულ ღონისძიებებს და, სადაც ეს მიზანშეწონილია და შეთანხმებულია დაინტერესებულ ქვეყნებთან და ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგიონალურ ორგანიზაციებთან, შეიმუშავებს ერთობლივ გეგმებს საგანგებო მდგომარეობის შემთხვევისათვის.

2. მხარეთა კონფერენცია გაწეული კვლევის საფუძველზე განიხილავს პასუხისმგებლობის და მდგომარეობის გამოსწორების საკითხს, აღდგენის და კომპენსაციის ჩათვლით, იმ ზიანისათვის, რომელიც მიაღწა ბიოლოგიურ

მრავალფეროვნებას, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა ასეთი პასუხისმგებლობა წმინდა სამინაო საკითხია.

## **მუხლი 15.**

### **გენეტიკური რესურსების მისაწვდომობა**

1. რამდენადაც აღიარებულია სახელმწიფოების სუვერენული უფლებები თავიანთ ბუნებრივ რესურსებზე, გენეტიკური რესურსების მისაწვდომობის განსაზღვრის უფლება აქვთ ეროვნულ მთავრობებს და რეგულირდება ეროვნული კანონმდებლობით.

2. ყოველი ხელშემკვრელი მხარე ცდილობს შექმნას ისეთი პირობები, რომლებიც გააიოლებს გენეტიკური რესურსების მისაწვდომობას სხვა ხელშემკვრელი მხარეების მიერ ეკოლოგიურად უსაფრთხო გამოყენების მიზნით, და არ დააწესებს ისეთ შეზღუდვებს, რომლებიც ეწინააღმდეგება ამ კონვენციის მიზნებს.

3. კონვენციის მიზნებიდან გამომდინარე, გენეტიკურ რესურსებს, მიღებულს ხელშემკვრელი მხარისაგან, რამაც ლაპარაკია ამ მუხლში და მე-16 და მე-19 მუხლებში, მიეკუთვნება მხოლოდ ის რესურსები, რომლებიც წარმოდგენილია იმ ხელშემკვრელი მხარეების მიერ, რომლებიც წარმოადგენენ ამ რესურსების წარმოშობის ქვეყნებს, ან იმ მხარეებისგან, რომლებიც, კონვენციის შესაბამისად იღებენ გენეტიკურ რესურსებს.

4. მისაწვდომობა, ნებართვის მიღების შემთხვევაში, ხორციელდება შეთანხმებულ პირობებში და რეგულირდება ამ მუხლის დებულებებით.

5. გენეტიკური რესურსების მისაწვდომობა რეგულირდება იმ ხელშემკვრელი მხარის წინასწარ დასაბუთებული თანხმობის საფუძველზე, რომელიც იძლევა ამ რესურსებს, თუ ეს მხარე სხვაგვარად არ გადაწყვეტს.

6. ყოველი ხელშემკვრელი მხარე ცდილობს მოამზადოს და გასწიოს იმ გენეტიკურ რესურსებზე დაფუძნებული მეცნიერული კვლევა, რომლებიც მიღებულია სხვა ხელშემკვრელი მხარეებისგან, მათი სრული მონაწილეობით და, როცა ეს შესაძლებელია, ამ ხელშემკვრელ მხარეებში.

7. ყოველი ხელშემკვრელი მხარე სათანადო საკანონმდებლო, ადმინისტრაციულ ან პოლიტიკურ ღონისძიებებს მიმართავს და მე-16 და მე-19 მუხლების შესაბამისად, როცა ეს აუცილებელია, მე-20 და 21-ე მუხლების შესაბამისად შექმნილი დაფინანსების მექანიზმის მეშვეობით, სამართლიან და თანაბარ საფუძველზე კვლევის და დამუშავების შედეგად, აგრეთვე გენეტიკურ რესურსების კომერციული და სხვა სახის გამოყენების შედეგად მიღებულ მოგებას იყენებს იმ ხელშემკვრელ მხარესთან ერთად, რომელიც იძლევა ასეთ რესურსებს. ასეთი ერთობლივი გამოყენება ხორციელდება შეთანხმების საფუძველზე.

## **მუხლი 16.**

### **ბიოტექნოლოგიის მისაწვდომობა და გადაცემა**

1. ყოველი ხელშემკვრელი მხარე ცნობს, რომ ბიოტექნოლოგია მოიცავს ბიოტექნოლოგიას და რომ როგორც ბიოტექნოლოგიის მისაწვდომობა, ისე მისი გადაცემა ხელშემკვრელ მხარეებს შორის კონვენციის მიზნების მიღწევის მნიშვნელოვანი ელემენტია, და ვალდებულებას კისრულობს ამ მუხლის დებულებების შესაბამისად დანარჩენ ხელშემკვრელ მხარეებს მიაწოდონ და გაუიოლონ ბიოტექნოლოგიების მისაწვდომობა, რომლებიც დაკავშირებულია ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნებასთან და თანაბარზომიერ გამოყენებასთან, ან გულისხმობს გენეტიკური

რესურსების გამოყენებას და არსებით ზიანს არ აყენებს გარემოს, აგრეთვე ხელი შეუწყონ ასეთი ტექნოლოგიების მათთვის გადაცემას.

2. გემოაღნიშნულ 1 პუნქტში ტექნოლოგიის მისაწვდომობა და მისი გადაცემა განვითარებადი ქვეყნებისათვის უზრუნველყოფა და ან იოლდება სამართლიან და უფრო ხელსაყრელ პირობებში, მათ შორის შეღავათიან და პრეფერენციული პირობებში, თუ მიღწეულია შეთანხმება, და, როცა ეს აუცილებელია, დაფინანსების იმ მექანიზმების შესაბამისად, რომლებიც შექმნილია მე-20 და 21-ე მუხლებით. იმ ტექნოლოგიის შემთხვევაში, რომელიც განპირობებულია პატენტით და ინტელექტუალური საკუთრების სხვა უფლებებით, ასეთი მისაწვდომობა და გადაცემა უზრუნველყოფა იმ პირობებით, რომლებიც ითვალისწინებენ ინტელექტუალური საკუთრების საკმაოდ და ეფექტიან დაცვას და შეესაბამება მას. ეს პუნქტი გამოიყენება ქვემოთ მოყვანილი მე-3, მე-4 და მე-5 პუნქტების შესაბამისად.

3. ყოველი ხელშემკვრელი მხარე ახორციელებს შესაბამის საკანონმდებლო, ადმინისტრაციულ ან პოლიტიკურ ღონისძიებებს, რათა ხელშემკვრელი მხარეები, განსაკუთრებით ისინი, რომლებიც წარმოადგენენ განვითარებად ქვეყნებს და იძლევიან გენეტიკურ რესურსებს, უზრუნველყოფილი იყვნენ ამ რესურსების გამოყენების ტექნოლოგიების მისაწვდომობით, რათა ეს ტექნოლოგია გადაეცეს მათ შეთანხმებულ პირობებში და იმ ტექნოლოგიების ჩათვლით, რომლებიც დაცულია პატენტებით და სხვა ინტელექტუალური საკუთრების უფლებებით და აუცილებლობის შემთხვევაში მე-20 და 21-ე მუხლების დებულებათა საფუძველზე და საერთაშორისო სამართლის ნორმების შესაბამისად, აგრეთვე ქვემოთ მოყვანილი მე-4 და მე-5 პუნქტების თანახმად.

4. ყოველი ხელშემკვრელი მხარე ახორციელებს სათანადო საკანონმდებლო, ადმინისტრაციულ ან პოლიტიკურ ღონისძიებებს, რათა კერძო სექტორმა გააიოლოს გემოაღნიშნულ 1 პუნქტში მოხსენებული ტექნოლოგიების მისაწვდომობა, და ამ ტექნოლოგიების ერთობლივი დამუშავება და გადაცემა როგორც სახელმწიფო დაწესებულებების, ისე კერძო სექტორის ინტერესებიდან გამომდინარე, განვითარებადი ქვეყნებისათვის, და ამასთან დაკავშირებით ასრულებს ვალდებულებებს, რომლებიც ჩამოყალიბებულია ამ მუხლის პირველ, მე-2 და მე-3 პუნქტებში.

5. ხელშემკვრელი მხარეები ცნობენ, რომ პატენტებსა და ინტელექტუალური საკუთრების სხვა უფლებებს შეუძლიათ გავლენა იქონიონ კონვენციის განხორციელებაზე და თანამშრომლობენ ამ დარგში, ხელმძღვანელობენ ეროვნული კანონმდებლობით რა საერთაშორისო სამართლის ნორმებით, რათა ეს უფლებები ხელს უწყობდეს და არ ეწინააღმდეგებოდეს მის მიზნებს.

## **მუხლი 17.**

### **ინფორმაციის გაცვლა**

1. ხელშემკვრელი მხარეები ხელს უწყობენ ყველა საყოველთაოდ ხელმისაწვდომი წყაროდან ინფორმაციის გაცვლას, რომელიც შეეხება ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნებასა და თანაბარზომიერ გამოყენებას, განვითარებადი ქვეყნების განსაკუთრებულ მოთხოვნილებათა გათვალისწინებით.

2. ინფორმაციის ასეთი გაცვლა გულისხმობს ტექნიკურ, სამეცნიერო და სოციალურ-ეკონომიკურ გამოკვლევათა შედეგებს, აგრეთვე პროფესიული მომზადების და კვლევის პროგრამებზე ინფორმაციის, სპეციალური ადგილობრივი და გრადიციული ცოდნის, როგორც ასეთის, გაცვლას, იმ ტექნოლოგიებთან შეთავსებით, რომლებიც

ნახსენებია მე-16 მუხლის 1 პუნქტში. გარდა ამისა, იგი შეიცავს, როცა ეს შესაძლებელია, ინფორმაციის რეპაგრაციას.

## **მუხლი 18.**

### **სამეცნიერო-ტექნიკური თანამშრომლობა**

1. ხელშემკვრელი მხარეები ხელს უწყობენ საერთაშორისო სამეცნიერო-ტექნიკურ თანამშრომლობას ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნებისა და თანაბარბომიერი გამოყენების დარგში, როცა საჭიროა, - შესაბამისი საერთაშორისო და ეროვნული დაწესებულებების მეშვეობით.

2. ყოველი ხელშემკვრელი მხარე ხელს უწყობს სამეცნიერო-ტექნიკურ თანამშრომლობას დანარჩენ ხელშემკვრელ მხარეებთან, განსაკუთრებით განვითარებად ქვეყნებთან, რათა განხორციელდეს კონვენცია, კერძოდ, ეროვნული პოლიტიკის შემუშავებისა და განხორციელების მეშვეობით. ასეთი თანამშრომლობის ხელშეწყობის დროს განსაკუთრებული ყურადღება უნდა დაეთმოს ეროვნული შესაძლებლობების გაფართოებას და გაძლიერებას ადამიანთა რესურსების განვითარების გზით და შესაბამისი დაწესებულებების შექმნით.

3. მხარეთა კონფერენცია სამეცნიერო-ტექნიკური თანამშრომლობის წახალისებისა და გააღვივების მიზნით თავის პირველ თათბირზე განსამდგრავს შუამდგომლობის მექანიზმის შექმნის გზებს.

4. ხელშემკვრელი მხარეები ეროვნული კანონმდებლობისა და პოლიტიკის შესაბამისად ამუშავებენ და ხელს უწყობენ თანამშრომლობის ფორმებს ტექნოლოგიების შექმნისა და გამოყენების დარგში, ადგილობრივი და გრადიციული ტექნოლოგიების ჩათვლით, კონვენციის მიზნების შესაბამისად. ამისათვის ხელშემკვრელი მხარეები ხელს უწყობენ აგრეთვე თანამშრომლობას კადრების მომზადებაში და სპეციალისტების გაცვლის დარგში.

5. ხელშემკვრელი მხარეები შეთანხმებულად უწყობენ ხელს ერთობლივი სამეცნიერო-კვლევითი პროგრამებისა და ერთობლივი საწარმოების შექმნას ისეთი ტექნოლოგიების დასამუშავებლად, რომლებსაც კავშირი აქვთ კონვენციის მიზნებთან.

## **მუხლი 19.**

### **ტექნოლოგიის გამოყენება და მასთან დაკავშირებული მოგების განაწილება**

1. ყოველი ხელშემკვრელი მხარე შესაბამის საკანონმდებლო, ადმინისტრაციულ ან პოლიტიკურ ღონისძიებებს მიმართავს იმ მიზნით, რომ უზრუნველყოფს ბიოტექნოლოგიურ კვლევაში იმ ხელშემკვრელი მხარის, განსაკუთრებით განვითარებადი ქვეყნების ეფექტიანი მონაწილეობა, რომლებიც აწვდიან გენეტიკურ რესურსებს ასეთი კვლევისათვის და, როცა ეს შესაძლებელია, თვით ხელშემკვრელ მხარეთა შორის.

2. ყოველი ხელშემკვრელი მხარე ყველა შესაძლო ღონისძიებას ხმარობს იმისათვის, რომ ხელი შეუწყოს ხელშემკვრელ მხარეებს, განსაკუთრებით განვითარებად ქვეყნებს, რათა მათთვის სამართლიან და თანაბარ საფუძველზე პრიორიტეტულად მისაწვდომი იყოს თვით ხელშემკვრელი მხარეებისგან მოწოდებული გენეტიკური რესურსების ბიოტექნოლოგიებით მიღებული შედეგები და მოგება. ასეთი მისაწვდომობა ხორციელდება შეთანხმებული პირობებით.

3. მხარეები განიხილავენ ღონისძიებათა განხორციელების საჭიროებასა და

პირობებს, შესაძლოა ოქმის ფორმით, კერძოდ, წინასწარ დასაბუთებული შეთანხმების ჩათვლით, რომელიც ითვალისწინებს შესაბამისი პროცედურების დამუშავებას უსაფრთხო გადაცემისა და გამოყენების დარგში ნებისმიერი ცოცხალი შეცვლილი ორგანიზმებისა, რომლებიც წარმოადგენენ ბიოტექნოლოგიების შედეგებს და შეუძლიათ მავნე გემოქმედება მოახდინონ მრავალფეროვნების შენარჩუნებასა და თანაბარბომიერ გამოყენებაზე.

4. ყოველი ხელშემკვრელი მხარე უშუალოდ წარუდგენს ან თავის იურისდიქციაში მყოფი ნებისმიერი ფიზიკური თუ იურიდიული პირისაგან, რომელიც მე-3 პუნქტში მოხსენიებულ ორგანიზმებს აწვდის, მოითხოვს წარუდგინოს ყოველგვარი ინფორმაცია გამოყენების წესებისა და უსაფრთხოების გექნიკის შესახებ, რომლებსაც ხელშემკვრელი მხარე განსაზღვრავს ასეთ ორგანიზმზე მუშაობის დროს, აგრეთვე ყოველგვარი ინფორმაცია შესაბამისი კონკრეტული ორგანიზმების პოტენციურად მავნე გემოქმედების შესახებ იმ ხელშემკვრელი მხარისათვის, რომელშიც ასეთი ორგანიზმები შეაქვთ.

## **მუხლი 20.**

### **ფინანსური რესურსები**

1. ყოველი ხელშემკვრელი მხარე ვალდებულია თავისი შესაძლებლობის ფარგლებში ეროვნულ დონეზე უზრუნველყოს ფინანსური დახმარება და სტიმულირება, რომლის მიზანი იქნება კონვენციის მიზნების მიღწევა საკუთარი ეროვნული გეგმების, პრიორიტეტებისა და პროგრამების შესაბამისად.

2. მხარეებს, რომლებიც განვითარებულ ქვეყნებს წარმოადგენენ, ახალი და დამატებითი ფინანსური რესურსები შემოაქვთ, რათა შესაძლებლობა მიეცეთ მხარეებს, რომლებიც განვითარებად ქვეყნებს წარმოადგენენ, დაფარონ შეთანხმებული მთელი დამატებითი ხარჯები, რომლებიც მათ ექნებათ ამ კონვენციის განხორციელებისას და მიიღონ მოგება მის დებულებათა შესრულებისას; ასეთი ხარჯები ერთმანეთს უნდა შეუთანხმონ განვითარებადი ქვეყნის მხარემ და 21-ე მუხლში მოხსენიებულმა ორგანიზაციულმა სტრუქტურამ მისაწვდომობის ღონისძიებების სტრატეგიის, საპროგრამო პრიორიტეტების, კრიტერიუმების შესაბამისად, აგრეთვე დამატებითი ხარჯების დაახლოებითი ნუსხის შესაბამისად, რომელსაც ადგენს მხარეთა კონფერენცია. დანარჩენ მხარეებს, მათ შორის ქვეყნებს, რომლებიც საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლის პროცესში არიან, შეუძლიათ ნებაყოფილობით იკისრონ იმ მხარეთა ვალდებულებანი, რომლებიც განვითარებულ ქვეყნებს წარმოადგენენ. ამ მუხლის მიზნებისათვის მხარეთა კონფერენცია თავის პირველ თათბირზე ადგენს იმ მხარეთა ნუსხას, რომლებიც განვითარებულ ქვეყნებს წარმოადგენენ, და იმ მხარეთა ნუსხას, რომლებიც ნებაყოფილობით კისრულობენ განვითარებული ქვეყნების მხარის ვალდებულებებს. მხარეთა კონფერენცია პერიოდულად განიხილავს ნუსხებს და საჭიროების შემთხვევაში შეაქვს ცვლილებები. წახალისდება აგრეთვე ნებაყოფილობით საფუძველზე სხვა ქვეყნების შენაგანები სხვა წყაროებიდან. ამ ვალდებულებათა შესრულებისას გათვალისწინებული უნდა იყოს, რომ სახსრები ადეკვატურად, უეჭველად და დროულად შემოვა და რომ დიდი მნიშვნელობა აქვს ნუსხაში შეგანილი დაფინანსების მონაწილე მხარეების მიერ ხარჯების ერთობლივ გაწევას.

3. მხარეებს, რომლებმაც განვითარებულ ქვეყნებს წარმოადგენენ, შეუძლიათ აგრეთვე შეიგანონ, ხოლო მხარეებს, რომლებიც განვითარებად ქვეყნებს

წარმოადგენენ, შეუძლიათ ამ კონვენციის განხორციელებასთან დაკავშირებით გამოიყენონ ფინანსური რესურსები ორმხრივი, რეგიონალური და მრავალმხრივი არხებით.

4. ამ კონვენციით ნაკისრ ვალდებულებათა ეფექტიანი შესრულების უნარი მხარეებისა, რომლებიც განვითარებად ქვეყნებს წარმოადგენენ, დამოკიდებული იქნება იმაზე, თუ რამდენად ეფექტიანად ასრულებენ განვითარებული ქვეყნების მხარეები კონვენციით ნაკისრ ვალდებულებებს, რომლებიც დაკავშირებულია ფინანსურ რესურსებთან და ტექნოლოგიების გადაცემასთან, და მთლიანად განისაზღვრება იმ ფაქტით, რომ სოციალურ-ეკონომიკური განვითარება და სიღატაკის ლიკვიდაცია უმნიშვნელოვანესი პრიორიტეტებია მხარეებისათვის, რომლებიც განვითარებად ქვეყნებს წარმოადგენენ.

5. თავიანთ მოქმედებაში, რომელიც დაკავშირებულია დაფინანსებასთან და ტექნოლოგიების გადაცემასთან, მხარეები სრულად ითვალისწინებენ ყველაზე ნაკლებად განვითარებული ქვეყნების კონკრეტულ მოთხოვნილებებს და განსაკუთრებულ მდგომარეობას.

6. ხელშემკვრელი მხარეები ითვალისწინებენ იმ განსაკუთრებულ პირობებსაც, რომლებიც ბიოლოგიური მრავალფეროვნების ადგილმდებარეობაზე და განაწილებაზე დამოკიდებულების შედეგია განვითარებად ქვეყნებში, რომლებიც კონვენციის მხარეებს წარმოადგენენ, განსაკუთრებით პაგარა კუნძულოვან სახელმწიფოებში.

7. მხედველობაში უნდა იყოს მიღებული აგრეთვე განვითარებადი ქვეყნების განსაკუთრებული მდგომარეობა, იმ ქვეყნების ჩათვლით, რომლებსაც განსაკუთრებით დიდი საფრთხე ექმნებათ ეკოლოგიური თვალსაზრისით, როგორცაა ქვეყნები, რომლებსაც გვალვიანი და ნახევრად გვალვიანი ზონები, სანაპირო და მთაგორიანი რაიონები აქვთ.

## **მუხლი 21.**

### **დაფინანსების მექანიზმი**

1. განვითარებადი ქვეყნების მხარეთათვის უსასყიდლოდ ან შეღავათიან საფუძველზე ფინანსური რესურსების მისაცემად აღნიშნული კონვენციის მიზნებისათვის იქმნება შესაბამისი მექანიზმი, რომლის ძირითადი ელემენტები ამ მუხლშია წარმოდგენილი. ამ კონვენციის მიზნებისათვის ეს მექანიზმი ფუნქციონირებს მხარეთა კონფერენციის ხელმძღვანელობით და მისი რეკომენდაციების შესაბამისად და ანგარიშვალდებულია მის წინაშე. მექანიზმი მოქმედებს იმ ორგანიზაციული სტრუქტურის მეშვეობით, რომლის შესახებაც მხარეთა კონფერენციამ შეიძლება გადაწყვეტილება თავის პირველსავე თათბირზე მიიღოს. კონვენციის მიზნებისათვის მხარეთა კონფერენცია განსაზღვრავს ღონისძიებებს, სტრატეგიას, პროგრამულ პრიორიტეტებს და კრიტერიუმებს, რომლებიც დაარეგულირებენ ასეთი რესურსების მისაწვდომობას და გამოყენებას. შესაგანების შეგანისას ითვალისწინებენ, რომ საჭიროა უზრუნველყოფილი იყოს მე-20 მუხლში მოხსენიებული ფინანსური სახსრების უეჭველი, ადეკვატური და დროული მიღება რესურსებზე მოთხოვნის შესაბამისად, რომელთა ოდენობას პერიოდულად განსაზღვრავს მხარეთა კონფერენცია; ითვალისწინებენ აგრეთვე, თუ რა დიდი მნიშვნელობა აქვს, რომ მე-20 მუხლის მე-2 პუნქტში მითითებულმა დაფინანსების მონაწილე მხარეებმა ერთად გასწიონ ეს ხარჯები. ნებაყოფილობითი შესაგანები შეიძლება შემოვიდეს აგრეთვე იმ მხარეებისაგან, რომლებიც განვითარებულ ქვეყნებს წარმოადგენენ, აგრეთვე სხვა

ქვეყნების და სხვა წყაროებიდან. მექანიზმი მოქმედებს დემოკრატიულ და ღია მართვის სისტემის საფუძველზე.

2. აღნიშნული კონვენციის მიზნების შესაბამისად მხარეთა კონფერენცია თავის პირველ თათბირზე განსაზღვრავს ღონისძიებებს, სტრატეგიას და პროგრამულ პრიორიტეტებს, აგრეთვე დეტალურ კრიტერიუმებს და სახელმძღვანელო პრინციპებს, რომლებიც არეგულირებენ ფინანსური რესურსების მისაწვდომობას და გამოყენებას, მათ შორის ისეთ ღონისძიებებს, რომლებიც გულისხმობს ამ გამოყენების რეგულარულ კონტროლს და მის შეფასებას. იმ შესაბამის საორგანიზაციო სტრუქტურასთან კონსულტაციის შემდეგ, რომლებსაც დავალებული აქვს დაფინანსების მექანიზმის საქმიანობის მართვა, მხარეთა კონფერენცია მიიღებს გადაწყვეტილებას ღონისძიებათა გამო, რომლებიც საჭიროა ამ მუხლის პირველი პუნქტის დებულებათა შესასრულებლად.

3. ამ კონვენციის ძალაში შესვლიდან არა უადრეს ორი წლის შემდეგ, მერე კი რეგულარულად, მხარეთა კონფერენცია აჯამებს ამ მუხლის შესაბამისად შექმნილი დაფინანსების მექანიზმის, მათ შორის იმ კრიტერიუმებისა და სახელმძღვანელო პრინციპების ეფექტიანობას, რომლებმაც ლაპარაკია წინა მე-2 პუნქტში. ასეთი შეჯამების შედეგების შესაბამისად, საჭიროების შემთხვევაში, იგი მიმართავს სათანადო ღონისძიებებს, რომელთა მიზანია მექანიზმის საქმიანობის ეფექტიანობის გაზრდა.

4. ხელშემკვრელი მხარეები განიხილავენ არსებული ფინანსური დაწესებულებების გაძლიერების საკითხს, რათა ფინანსური რესურსები გასცენ ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნებისა და თანაბარზომიერი გამოყენებისათვის.

## **მუხლი 22.**

### **სხვა საერთაშორისო კონვენციებთან კავშირი**

1. კონვენციის დებულებები არ ეხება არც ერთი ხელშემკვრელი მხარის იმ უფლებებს და მოვალეობებს, რომლებიც გამომდინარეობს ნებისმიერი მოქმედი საერთაშორისო შეთანხმებიდან, იმ შემთხვევის გარდა, როცა ამ უფლებების და მოვალეობების განხორციელების შედეგები სერიოზულად საშიშრო და საშიში იქნება ბიოლოგიური მრავალფეროვნებისათვის.

2. რაც შეეხება ბღვის გარემოს, ხელშემკვრელი მხარეები ამ კონვენციის დებულებებს ისე ახორციელებენ, რომ არ შელახონ სახელმწიფოთა უფლებები და მოვალეობები, რომლებიც გათვალისწინებულია საზღვაო კანონით.

## **მუხლი 23.**

### **მხარეთა კონფერენცია**

1. ამით ფუძნდება მხარეთა კონფერენცია. მხარეთა კონფერენციის პირველ თათბირს მოიწვევს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გარემოს დაცვის პროგრამის დირექტორ-შემსრულებელი ამ კონვენციის ძალაში შესვლიდან არა უგვიანეს ერთი წლისა. შემდგომში მხარეთა კონფერენციის მორიგი თათბირები გაიმართება ისეთი პერიოდულობით, როგორსაც კონფერენცია დაადგენს თავის პირველ თათბირზე.

2. მხარეთა კონფერენციის რიგგარეშე თათბირები გაიმართება მაშინ, როცა კონფერენცია ჩათვლის საჭიროდ, ან ნებისმიერი მხარის წერილობითი თხოვნის

საფუძველზე, იმ პირობით, რომ სამდივნოს მიერ თხოვნის გაგზავნიდან ექვსი თვის განმავლობაში ამ თხოვნას მხარს დაუჭერს მხარეთა სულ ცოცხა მესამედი.

3. მხარეთა კონფერენცია ერთსულოვნად ათანხმებს და იღებს პროცედურის თავის წესებს და იმ სხვა ნებისმიერ დამხმარე ორგანოთა პროცედურების წესებს, რომელთა დაფუძნება მას შეუძლია, აგრეთვე საფინანსო წესებს, რომლებიც არეგულირებს სამდივნოს დაფინანსებას. ყოველ მომდევნო თათბირზე იგი ამტკიცებს ბიუჯეტს ფინანსური პერიოდის შემდგომ თათბირამდე.

4. მხარეთა კონფერენცია აღენიადგ ადევნებს თვალყურს ამ კონვენციის შესრულებას და ამ მიზნით:

a) განსაზღვრავს 26-ე მუხლის შესაბამისად წარმოდგენილი ინფორმაციის გადაცემის ფორმას და პერიოდულობას და განიხილავს ასეთ ინფორმაციას, აგრეთვე ნებისმიერი დამხმარე ორგანოს მიერ წარმოდგენილ მოხსენებებს;

b) განიხილავს ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შესახებ სამეცნიერო, ტექნიკურ და ტექნოლოგიურ რეკომენდაციებს, რომლებიც წარმოდგენილია 25-ე მუხლის შესაბამისად;

c) საჭიროების კვალობაზე განიხილავს და იღებს ოქმებს 28-ე მუხლის შესაბამისად;

d) საჭიროების კვალობაზე განიხილავს და იღებს კონვენციის და მისი დანართების შესწორებებს 29-ე და 30-ე მუხლების შესაბამისად;

e) განიხილავს ნებისმიერი ოქმის, აგრეთვე მისი ნებისმიერი დანართის შესწორებებს, და თუ შესაბამისი გადაწყვეტილება მიიღო, მხარეებსაც ურჩევს მათ მიღებას;

f) საჭიროების კვალობაზე განიხილავს და იღებს ამ კონვენციის დამატებითს დანართებს 30-ე მუხლის შესაბამისად;

g) აფუძნებს ისეთ დამხმარე ორგანოებს, კერძოდ სამეცნიერო და ტექნიკურ საკითხებში კონსულტაციებისათვის, რომლებიც საჭიროდ ჩაითვლება ამ კონვენციის განსახილველად;

h) სამდივნოს მეშვეობით კონგრატებს ამყარებს კონვენციის აღმასრულებელ ორგანოებთან კონვენციის შესრულების საკითხებზე, რათა შემუშავდეს მათთან თანამშრომლობის შესაბამისი ფორმები; და

i) განიხილავს და ახორციელებს ნებისმიერ დამატებითს ღონისძიებებს, რომლებიც შეიძლება საჭირო გახდეს ამ კონვენციის მიზნების მისაღწევად იმ გამოცდილების თვალსაზრისით, რომელიც მისი განმახორციელებლის პროცესში დაგროვდა.

5. გაერთიანებული ერების ორგანიზაცია, მისი სპეციალური დაწესებულებები და ატომური ენერჯის საერთაშორისო სააგენტო, აგრეთვე ნებისმიერი სახელმწიფო, რომელიც არ არის კონვენციის მხარე, კონვენციის თათბირებზე შეიძლება წარმოდგენილი იქნენ მეთვალყურეებით. ნებისმიერ სხვა სამთავრობო თუ არასამთავრობო ორგანოს და დაწესებულებას, რომელთაც აქვთ ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნების და თანაბარზომიერი გამოყენების სფეროში მუშაობის გამოცდილება და რომელთაც სამდივნოს შეაგებინეს, რომ სურთ მეთვალყურეებად დაესწრონ მხარეების კონფერენციის თათბირს, შეუძლიათ თათბირში მონაწილეობა, თუ ამის წინააღმდეგი არ არის მხარეთა თათბირის დამსწრეთა სულ ცოცხა მესამედი. მეთვალყურეთა დაშვება და მონაწილეობა რეგულირდება პროცედურის იმ წესებით, რომელიც მიიღო მხარეთა კონფერენციამ.



## მუხლი 24

### სამდივნო

1. ამ მუხლის შესაბამისად ფუძნდება სამდივნო. მას ეკისრება შემდეგი ფუნქციები:

a) მხარეთა კონფერენციის თათბირების ორგანიზაცია და მომსახურება, როგორც ეს გათვალისწინებულია 23-ე მუხლით;

b) ნებისმიერი ოქმით მისთვის დაკისრებული ფუნქციების შესრულება;

c) ამ კონვენციის შესაბამისად თავისი ფუნქციების შესრულებაზე მოხსენებების მომზადება და წარდგენა მხარეთა კონფერენციისათვის;

d) საქმიანობის კოორდინირება სხვა შესაბამის საერთაშორისო ორგანოებთან, კერძოდ, ისეთი ადმინისტრაციული და სახელშეკრულებო შეთანხმებების დადება, რომლებიც შეიძლება საჭირო გახდეს მისი ფუნქციების ნაყოფიერი შესრულებისათვის; და

e) სხვა ისეთი ფუნქციების შესრულება, რომლებიც შეიძლება მხარეთა კონფერენციამ განსაზღვროს.

2. თავის პირველ მორიგ თათბირზე მხარეების კონფერენცია ნიშნავს სამდივნოს იმ არსებული კომპეტენტური საერთაშორისო ორგანიზაციების რიცხვიდან, რომლებიც მზად არიან შეასრულონ სამდივნოს ფუნქციები ამ კონვენციის შესაბამისად.

## მუხლი 25

### დამხმარე ორგანო სამეცნიერო,

### ტექნიკური და ტექნოლოგიური

### კონსულტაციებისათვის

1. ამით ფუძნდება დამხმარე ორგანო სამეცნიერო, ტექნიკური და ტექნოლოგიური კონსულტაციებით მხარეთა კონფერენციის უზრუნველსაყოფად და, საჭიროების კვალობაზე, სხვა მისი დამხმარე ორგანოების უზრუნველსაყოფად კონვენციის განხორციელებასთან დაკავშირებული კონსულტაციებით. ეს ორგანო ღიაა ყველა მხარის მონაწილეობისათვის და მრავალდარგობრივი ხასიათი აქვს. მასში შედიან მთავრობათა წარმომადგენლები, რომლებიც კომპეტენტური არიან შესაბამის დარგში. იგი რეგულარულად წარუდგენს მხარეთა კონფერენციას მოხსენებებს თავისი მუშაობის ყველა ასპექტზე.

2. მხარეთა კონფერენციის ხელმძღვანელობით და სახელმძღვანელო პრინციპების შესაბამისად და მისი თხოვნით ეს ორგანო:

a) მეცნიერულად და ტექნიკურად აფასებს ბიოლოგიური მრავალფეროვნების მდგომარეობას;

b) ამზადებს იმ ღონისძიებათა შედეგების სამეცნიერო ტექნიკურ შეფასებებს. რომლებიც განხორციელდა კონვენციის დებულებების შესაბამისად;

c) ავლენს ახალ, ნაყოფიერ და ყველაზე თანამედროვე ტექნოლოგიებს და “ნოუ-ჰაუს” ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნებისა და თანაბარბოძიერი გამოყენებისათვის და იძლევა ასეთი ტექნოლოგიების შემუშავების ან გადაცემის გზებისა და საშუალებებისათვის ხელშეწყობის რეკომენდაციებს;

d) იძლევა კონსულტაციებს სამეცნიერო პროგრამებისა და საერთაშორისო თანამშრომლობის კვლევა-ძიების და შემუშავების სფეროში, რომლებიც დაკავშირებულია ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნებასთან და

თანაბარბომიერ გამოყენებასთან;

და e) იძლევა პასუხებს სამეცნიერო, ტექნიკური და ტექნოლოგიური და მეთოდოლოგიური ხასიათის შეკითხვებზე, რომლებიც შეიძლება მხარეების კონფერენციამ მისცეს ორგანოს და მის დამხმარე ორგანოებს.

3. ორგანოს ფუნქციები, გამგებლობის სფერო, ორგანიზაცია და საქმიანობის ხასიათი შეიძლება დააზუსტოს მხარეთა კონფერენციამ.

## **მუხლი 26**

### **მოხსენებები**

ყოველი ხელშემკვრელი მხარე. მხარეთა კონფერენციისაგან განსაზღვრული პერიოდულობით წარუდგენს მხარეთა კონფერენციას მოხსენებებს ამ კონვენციის დებულებების განხორციელებისათვის საჭირო ღონისძიებების და მათი ეფექტიანობის შესახებ კონვენციის მიზნების მიღწევის თვალსაზრისით.

## **მუხლი 27**

### **დავის რეგულირება**

1. ამ კონვენციის განმარტების ან გამოყენების დროს ხელშემკვრელ მხარეებს შორის დავის წამოჭრის შემთხვევაში დაინტერესებული მხარეები ცდილობენ სადავო საკითხი მოლაპარაკების გზით მოაგვარონ.

2. თუ დაინტერესებული მხარეები მოლაპარაკების გზით ვერ შეთანხმდებიან, მათ შეუძლიათ ერთობლივად მესამე მხარეს სთხოვონ დახმარება.

3. ამ კონვენციის რაგვიფიცირების, მიღების, მოწონების ან მასთან შეერთების შემთხვევაში ან ამის შემდეგ ნებისმიერ დროს, სახელმწიფოს ან ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგიონალურ ორგანიზაციას შეუძლია დეკომიგარს გაუგზავნონ წერილობითი განცხადება იმის თაობაზე, რომ სადავო საკითხის მოსაგვარებლად, რომელიც ბემოაღნიშნული პირველი პუნქტის ან მეორე პუნქტის დებულებების შესაბამისად ვერ გადაწყდა, სავალდებულოა ერთი ან ორივე შემდეგი საშუალებებიდან:

a) საარბიტრაჟო განხილვა იმ პროცედურის შესაბამისად, რომელიც მოცემულია II დანართის პირველ ნაწილში;

b) დავის გადაცემა საერთაშორისო სასამართლოებისათვის.

4. თუ მოდავე მხარეებმა არ მიიღეს, წინა მე -3 პუნქტის შესაბამისად, ერთი და იგივე ან ნებისმიერი პროცედურა, მაშინ დავა განიხილება შემათანხმებული პროცედურის საფუძველზე II დანართის მე -2 ნაწილი შესაბამისად, თუ მხარეები სხვაგვარად არ მორიგდნენ.

5. ამ მუხლის დებულებები გამოიყენება ნებისმიერი ოქმის მიმართ, თუ ამ ოქმში სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

## **მუხლი 28**

### **ოქმების მიღება**

1. ხელშემკვრელი მხარეები თანამშრომლობენ კონვენციის ოქმების შემუშავებასა და მიღებაში.

2. ოქმები მიიღება მხარეთა კონფერენციის თათბირზე.

3. ნებისმიერი შეთავაზებული ოქმის გექსტს სამდივნო ხელშემკვრელ მხარეებს უგზავნის ასეთი თათბირის გამართვამდე სულ ცოცა ექვსი თვით ადრე.

## მუხლი 29

### კონვენციის ან ოქმების შესწორებანი

1. ნებისმიერ ხელშემკვრელ მხარეს შეუძლია წარმოადგინოს კონვენციის შესწორებები, ოქმის ნებისმიერ მხარეს შეუძლია წარმოადგინოს ამ ოქმის შესწორებები.

2. კონვენციის შესწორებები მიიღება მხარეთა კონფერენციის თათბირზე. ნებისმიერი ოქმის შესწორებები მიიღება შესაბამისი ოქმის მხარეთა თათბირზე. კონვენციის ან ნებისმიერი ოქმის ნებისმიერი შესწორების გექსტს, თუ ამ ოქმში არ არის გათვალისწინებული სხვა რამ, სამდივნო უგზავნის განსახილველი დოკუმენტის მხარეებს თათბირამდე (რომელმაც უნდა მიიღონ ეს გექსტი) არა უგვიანეს ექვსი თვისა. სამდივნო შესწორებების გექსტს გასაცნობად უგზავნის აგრეთვე კონვენციის ხელმძღვრ მხარეებს.

3. მხარეები ყოველ ღონეს ხმარობენ იმისათვის, რომ ერთსულოვნად შეთანხმდნენ კონვენციის ან ნებისმიერი ოქმის ნებისმიერი შესწორებების მიღების თაობაზე; თუ ერთსულოვნების მიღწევის ყველა შესაძლებლობა ამოწურულია, შეთანხმებას კი მაინც ვერ მიაღწიეს, უკანასკნელ საშუალებად რჩება შესწორების მიღება თათბირის დამსწრე და განსახილველი დოკუმენტის კენჭისყრის მონაწილე მხარეთა ხმების ორი მესამედის უმრავლესობით. დეკლარირებული ყველა მხარეს უგზავნის სარაგიფიკაციოდ, მისაღებად და მოსაწონებლად.

4. დეკლარირებული წერილობითი ფორმით იღებს შეტყობინებას შესწორებების რაგიფიცირების, მიღების ან მოწონების შესახებ. შესწორებები, რომლებიც მიიღება წინა, მე -3 პუნქტის შესაბამისად, ძალაში შედის იმ მხარეებისათვის, რომლებიც ეთანხმებიან, ოთხმოცდამეათე დღეს მას შემდეგ, რაც ჩაბარდა შესაბამისად დოკუმენტები რაგიფიცირების, მიღების ან მოწონების თაობაზე. ამის შემდეგ შესწორებები სხვა ნებისმიერი მხარისათვის ძალაში შედის ამ მხარის მიერ შესწორებების რაგიფიცირების, მიღების ან მოწონების თაობაზე არსებული დოკუმენტის ჩაბარებიდან ოთხმოცდამეათე დღეს.

5. მუხლის მიმნების შესაბამისად, ფრაზა “თათბირის დამსწრე და კენჭისყრის მონაწილე მხარეები” ნიშნავს მხარეებს, რომლებიც ქრებიან და მონაწილეობენ კენჭისყრაში.

## მუხლი 30

### დანართების მიღება და მათში შესწორებების შეგანა

1. ამ კონვენციის ან ნებისმიერი ოქმის დანართი კონვენციის ან ასეთი ოქმის განუყოფელი ნაწილია და, თუ პირდაპირ არ არის გათვალისწინებული სხვა რამ, კონვენციის ან მისი ოქმის დამოწმება ამავე დროს მისი ნებისმიერი დანართის დამოწმებაა. ასეთი დანართები საპროცედურო, სამეცნიერო, გექნიკური ან ადმინისტრაციული საკითხებით შემოიფარგლება.

2. თუ კონვენციის ან ნებისმიერი ოქმის დანართის მიმართ რაიმე ოქმით არ არის გათვალისწინებული სხვა რამ, მაშინ გამოიყენება ამ კონვენციის ან ნებისმიერი ოქმის დამატებითი დანართების შეთავაზების, მიღების და ძალაში შესვლის შემდეგი პროცედურები:

a) კონვენციის ან ნებისმიერი ოქმის დანართის შეთავაზება და მიღება ხდება 29-ე მუხლში მითითებული პროცედურის შესაბამისად;

b) ნებისმიერი მხარე, რომელსაც არ შეუძლია მიიღოს ამ კონვენციის ან ნებისმიერი ოქმის, რომლის მხარეც იგი არის, მიმართ დამატებითი დანართები, დეკლარაციის წერილობითი ფორმით აცხადებენ ამას ერთი წლის განმავლობაში მას შემდეგ, რაც დეკლარაციის აცხადებებს დანართების მიღებას. დეკლარაციის დაუყოვნებლივ აცხადებებს ყველა მხარეს ნებისმიერი შეცდომების მიღებას. ნებისმიერ მხარეს ნებისმიერ დროს შეუძლია გააუქმოს ადრე გაგზავნილი საწინააღმდეგო ამრის მქონე განცხადება, რის შემდეგაც დანართი ძალაში შედის მოცემული მხარისათვის ქვემოთ მოყვანილი c) ქვეპუნქტის დებულებების შესაბამისად.

c) დანართის მიღების თაობაზე დეკლარაციის მიერ შეცდომების გაგზავნიდან 1 წლის შემდეგ დანართი ძალაში შედის კონვენციის ან ნებისმიერი ოქმის ყველა შესაბამისი მხარისათვის, რომლებმაც არ წარმოადგინეს შეცდომებისა გემოთ მოყვანილ b) ქვეპუნქტის დებულებების შესაბამისად.

3. კონვენციის ან ნებისმიერი ოქმის დანართის მიმართ შესწორებების შეთავაზება, მიღება და ძალაში შესვლა რეგულირდება იმის ანალოგიური პროცედურით, რომელიც დადგენილია კონვენციის ან ნებისმიერი ოქმის დანართის შეთავაზების, მიღებისა და ძალაში შესვლისათვის.

4. თუ დამატებითი დანართი ან დანართის შესწორება დაკავშირებულია ამ კონვენციაში ან მისი ნებისმიერ ოქმში შესწორების შეგნასთან, მაშინ ასეთი დამატებითი დანართი ან შესწორება ძალაში შედის მხოლოდ მას შემდეგ, რაც ძალაში შევა კონვენციის ან შესაბამისი ოქმის შესწორება.

### **მუხლი 31**

#### **ხმის უფლება**

1. კონვენციის ან ნებისმიერი ოქმის ყოველ ხელშემკვრელ მხარეს აქვს ერთი ხმა, გარდა იმ შემთხვევისა, რომელიც გათვალისწინებულია მე-2 პუნქტში.

2. ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგიონალური ორგანოები მათ კომპეტენციაში შემავალ საკითხებში ახორციელებენ თავიანთ ხმის უფლებას, აქვთ რა ხმების ის რაოდენობა, რომელიც გოლია მათი წევრი სახელმწიფოების რიცხვისა, რომლებიც წარმოადგენენ კონვენციის ან ნებისმიერი ოქმის ხელშემკვრელ მხარეებს. ასეთი ორგანიზაციები არ ახორციელებენ თავიანთ ხმის უფლებას. თუ მათი წევრი სახელმწიფოები ახორციელებენ თავიანთი ხმის უფლებას, და პირიქით.

### **მუხლი 32**

#### **კავშირი ამ კონვენციასა და მის ოქმებს შორის**

1. სახელმწიფოს ან ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგიონალურ ორგანიზაციას შეუძლია რომელიმე ოქმის მხარე გახდეს, თუ იგი არი ან ხდება იმავდროულად კონვენციის მხარე.

2. ნებისმიერი ოქმის შესაბამისი გადაწყვეტილებების მიღების უფლება აქვთ მხოლოდ ამ ოქმის მხარეებს, ნებისმიერ ხელშემკვრელ მხარეს, რომელმაც არ მოახდინა ოქმის რატიფიკაცია, არ მიიღო ან არ მოიწონა იგი, შეუძლია მეთვალყურის სტატუსით მიიღოს მონაწილეობა ამ ოქმის მხარეთა ნებისმიერ თათბირში.

### **მუხლი 33**

#### **ხელმოწერა**

კონვენციაზე ხელის მოწერა შეუძლია ყველა სახელმწიფო და ეკონომიკური

ინტეგრაციის ნებისმიერ რეგიონალურ ორგანიზაციას რიო-დე-ჟანეიროში 1992 წლის 5 ივნისიდან 1992 წლის 14 ივნისამდე, აგრეთვე გაეროს ცენტრალურ დაწესებულებებში, ნიუ-იორკში 1992 წლის 15 ივნისიდან 1993 წლის 4 ივლისამდე.

### **მუხლი 34**

#### **რატიფიცირება, მიღება ან მოწონება**

1. კონვენცია და ნებისმიერი ოქმი ექვემდებარება სახელმწიფოების და ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგიონალური ორგანიზაციების მიერ რატიფიცირებას, მიღებას ან მოწონებას. რატიფიცირების, მიღების ან მოწონების ღოკუმენტები შესაძლებელია ბარდება დეპოზიტარს.

2. ზემომოყვანილ პირველ პუნქტში მოხსენებულ ნებისმიერ ორგანიზაციას, რომელიც კონვენციის ან ნებისმიერი ოქმის ხელშემკვრელი მხარე ხდება იმ დროს, როცა არც ერთი მისი წევრი სახელმწიფო არ არის ხელშემკვრელი მხარე, ეკისრება ყველა მოვალეობა, რომლებიც კონვენციიდან ან ოქმიდან გამომდინარეობს. იმ შემთხვევაში, როცა ასეთი ორგანიზაციის ერთი ან რამდენიმე წევრი სახელმწიფო კონვენციის ან შესაბამისი ოქმის ხელშემკვრელი მხარეა, ეს ორგანიზაცია ან წევრი სახელმწიფოები დეპოზიტარს გადაწყვეტილებას კონვენციიდან ან ოქმიდან გამომდინარე ვალდებულებების შესრულების თაობაზე, ასეთ შემთხვევაში ორგანიზაციას და წევრ სახელმწიფოს არ შეუძლიათ ერთდროულად განახორციელონ კონვენციიდან ან ოქმიდან გამომდინარე უფლებები.

3. ზემოაღნიშნულ პირველ პუნქტში მოხსენიებული ორგანიზაციები რატიფიცირების, მიღების ან მოწონების შესახებ ღოკუმენტებში აცხადებენ თავიანთი კომპეტენციის სფეროს კონვენციით ან შესაბამისი ოქმით მოსაგვარებელ საკითხებში. ეს ორგანიზაციები აგრეთვე აცნობენ დეპოზიტარს თავიანთი კომპეტენციის სფეროში ნებისმიერ ცვლილებას.

### **მუხლი 35**

#### **შეერთება**

1. კონვენცია ან ნებისმიერი ოქმი ღიაა სახელმწიფოების და ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგიონალური ორგანიზაციების შესაერთებლად იმ დღიდან, როცა კონვენცია ან შესაბამისი ოქმი იხურება ხელმოწერისათვის. შეერთების ღოკუმენტები შესაძლებელია ბარდება დეპოზიტარს.

2. ზემომოყვანილ პირველ პუნქტში მოხსენიებული ორგანიზაციები, შეერთების შესახებ თავიანთ ღოკუმენტებში აცხადებენ თავიანთი კომპეტენციის სფეროს იმ საკითხებში, რომლებსაც არეგულირებს კონვენცია ან შესაბამისი ოქმი. ეს ორგანიზაციები აცნობენ აგრეთვე დეპოზიტარს ნებისმიერ შესაბამის ცვლილებას თავიანთი კომპეტენციის სფეროში.

3. 34-ე მუხლის მე -2 პუნქტის დებულებები გამოიყენება ეკონომიკური ინტეგრაციის იმ რეგიონალური ორგანიზაციებისათვის, რომლებიც შეუერთდებიან ამ კონვენციას ან მისი ნებისმიერ ოქმს.

### **მუხლი 36**

#### **ძალაში შესვლა**

1. ეს კონვენცია ძალაში შედის რატიფიცირების, მიღების, მოწონების ან

შეერთების შესახებ ოცდამეათე დოკუმენტის შესანახად ჩაბარებიდან ოთხმოცდამეათე დღეს.

2. ნებისმიერი ოქმი ძალაში შედის რაგიფიცირების, მიღების, მოწონების ან შეერთების შესახებ იმდენი დოკუმენტის შესანახად ჩაბარებიდან ოთხმოცდამეათე დღეს, რომლებიც აღნიშნულია ამ ოქმში.

3. თითოეული ხელშემკვრელი მხარისათვის, რომელიც ახდენს კონვენციის რაგიფიცირებას, იღებს, იწონებს ან უერთდება მას რაგიფიცირების, მიღების, მოწონების ან მიერთების შესახებ 30-ე დოკუმენტის შესანახად ჩაბარების შემდეგ, კონვენცია ძალაში შედის ხელშემკვრელ მხარეთა რაგიფიცირების, მიღების, მოწონების ან შეერთების შესახებ ასეთი დოკუმენტის შესანახად ჩაბარებიდან ოთხმოცდამეათე დღეს.

4. ნებისმიერი ოქმი, თუ იგი სხვა რამეს არ ითვალისწინებს, ხელშემკვრელი მხარისათვის, რომელიც ამ ოქმის რაგიფიკაციას ახდენს, იღებს ან იწონებს, ან უერთდება მას გემორე მე -2 პუნქტის თანახმად ძალაში შესვლის შემდეგ, ძალაში შედის ოთხმოცდამეათე დღეს იმ დღიდან, როცა ეს ხელშემკვრელი მხარე შესანახად ჩააბარებს თავის დოკუმენტს რაგიფიკაციის, მიღების, მოწონების ან შეერთების შესახებ, ან იმ დღეს, როცა კონვენცია ძალაში შედის ამ ხელშემკვრელი მხარისათვის, იმის მიხედვით, თუ უფრო გვიან მოხდება.

5. ზემოაღნიშნული 1-ლი და მე -2 პუნქტების მიზნებისათვის არც ერთი დოკუმენტი, რომელსაც ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგიონალური ორგანიზაცია შესანახად ჩააბარებს, იმ დოკუმენტების დამატებითად არ განიხილება, რომლებიც ამ ორგანიზაციის წევრმა სახელმწიფოებმა ჩააბარეს შესანახად.

### **მუხლი 37**

#### **დამატებითი შენიშვნები**

კონვენციის მიმართ არანაირი დამატებითი შენიშვნა არ დაიშვება.

### **მუხლი 38**

#### **გასვლა**

1. ნებისმიერ ხელშემკვრელ მხარეს შეუძლია კონვენციის ძალაში შესვლიდან ორი წლის შემდეგ ნებისმიერ დროს გავიდეს კონვენციიდან, რაც წერილობით უნდა შეატყობინოს დეპოზიტარს.

2. ნებისმიერი ასეთი გასვლა ძალაში შედის ერთი წლის შემდეგ იმ დღიდან, როცა დეპოზიტარი მიიღებს შეტყობინებას ან უფრო მოგვიანებით, ვადაში, რომელიც აღნიშნული იქნება გასვლის შესახებ შეტყობინებაში.

3. ნებისმიერი ხელშემკვრელი მხარე, რომელიც ამ კონვენციიდან გადის, გასულად ითვლება ყოველგვარი ოქმიდან, რომელთა მხარეც იგი არის.

### **მუხლი 39.**

#### **დაფინანსების დროებითი წესი**

21-ე მუხლი დებულებების თანახმად, მისი სრული გარდაქმნის პირობით, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის განვითარების პროგრამის გლობალური გარემოს ფონდი, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გარემოს პროგრამა და რეკონსტრუქციის და განვითარების საერთაშორისო ბანკი წარმოადგენენ 21-ე მუხლში გათვალისწინებულ ორგანიზაციულ სტრუქტურას, რომელიც დროებით არსებობს

კონვენციის ძალაში შესვლისა და მხარეთა კონფერენციის პირველ თათბირს შორის პერიოდის განმავლობაში, ან იმ დრომდე, სანამ მხარეთა კონფერენცია 21-ე მუხლის შესაბამისად არ განსაზღვრავს ასეთ ორგანიზაციულ სტრუქტურას.

#### **მუხლი 40.**

##### **დროებითი ღონისძიებანი სამდივნოს მიმართ**

სამდივნო, რომლის შექმნასაც გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გარემოს პროგრამის დირექტორ-აღმასრულებელი უზრუნველყოფს, წარმოადგენს 24-ე მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებულ სამდივნოს, რომელიც დროებითს საფუძველზე არსებობს კონვენციის ძალაში შესვლისა და მხარეთა კონფერენციის თათბირის შორის პერიოდში.

#### **მუხლი 41.**

##### **დეკომიგარი**

კონვენციის და ნებისმიერი ოქმის დეკომიგარის ფუნქციებს ასრულებს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური მდივანი.

#### **მუხლი 42.**

##### **ავთენტიკური გექსტები**

კონვენციის დედანი, რომლის გექსტები ინგლისურ, არაბულ, ესპანურ, ჩინურ, რუსულ და ფრანგულ ენებზე თანაბრად ავთენტიკურია, შესანახად ბარდება გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალურ მდივანს.

რის დასტურადაც ქვემოთ ხელისმომწერნი, სათანადოდ უფლებამოსილნი, ხელს ვაწერთ კონვენციას.

დადებულია რიო-დე-ჟანეიროში ათას ცხრაას ოთხმოცდათორმეტი წლის ხუთ ივნისს.

#### **დანართი I**

##### **განსაზღვრება და მონიტორინგი**

1. ეკოსისტემები და ბინადრობის ადგილები: რომლებსაც ახასიათებთ დიდი მრავალფეროვნება, ენდემურ ან საფრთხეში მყოფ სახეობათა სიმრავლე, ან შეიცავენ ცოცხალ ველურ ბუნებას, აუცილებელია სამიგრაციო სახეობებისთვის; აქვთ სოციალური, ეკონომიკური, კულტურული და სამეცნიერო მნიშვნელობა, ან რეპრეზენტაციული თუ უნიკალური ხასიათი, ან დაკავშირებული არიან ძირითად ევოლუციურ ან სხვა ბიოლოგიურ პროცესებთან;

2. სახეობები და თანასამოგადოებები, რომლებიც საფრთხეშია და მოშინაურებული ან კულტივირებული სახეობების მონათესავე ველურ სახეობებს წარმოადგენენ სამედიცინო, სასოფლო-სამეურნეო ან სხვა ეკონომიკური ღირებულების მქონენი; სოციალური, სამეცნიერო ან კულტურული მნიშვნელობის მქონენი; ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნების და თანაბარბომიერი გამოყენების კვლევის დარგში დიდი მნიშვნელობის მქონე, მაგალითად ინდიკატორი სახეობანი; და

3. სოციალური, სამეცნიერო ან ეკონომიკური მნიშვნელობის მქონენი, აღწერილი გენომები და გენები.

**ნაწილი I**  
**საარბიგრაჟო გარჩევის პროცედურა**  
**მუხლი 1**

მოსარჩელე მხარე აცხადებს სამდივნოს, რომ მხარეები, 27-ე მუხლის შესაბამისად, დავას გადასცემენ საარბიგრაჟო გარჩევისათვის. შეგვობინება შეიცავს საარბიგრაჟო გარჩევის შინაარსს და ნაწილობრივ მოიცავს, კონვენციას ან ოქმების იმ მუხლებს, რომელთა განმარტებამ და გამოყენებამ გამოიწვია დავა. თუ მხარეები ვერ შეთანხმდნენ დავის საგანზე სასამართლოს თავმჯდომარის დანიშვნამდე, მაშინ საგანს განსაზღვრავს საარბიგრაჟო სასამართლო. სამდივნო ამ სახით მიღებულ ინფორმაციას გადაუგზავნის კონვენციის ან შესაბამისი ოქმის ყველა დაინტერესებულ ხელშემკვრელ მხარეს.

**მუხლი 2**

1. ორი მხარის დავის დროს საარბიგრაჟო სასამართლოში სამი წევრი შედის. თითოეული მოდავე მხარე ნიშნავს თითო არბიტრს და ამრიგად ორი არბიტრი შეთანხმებით ნიშნავს მესამე არბიტრს, რომელიც სასამართლოს თავმჯდომარის ფუნქციას ასრულებს. ამ უკანასკნელს უფლება არა აქვს იყოს მოდავე მხარეთა მოქალაქე, ჰქონდეს ჩვეულებრივი საცხოვრებელი ადგილი ერთ-ერთში, მუშაობდეს მათთან ან რაიმე ფორმით დამოკიდებულება ჰქონდეს ამ საქმესთან.

2. ორზე მეტ მხარეს შორის დავის შემთხვევაში მხარეები, რომელსაც დავაში საერთო ინტერესები აქვთ, ერთმანეთთან შეთანხმებით ნიშნავენ სასამართლოს ერთ წევრს.

3. ნებისმიერი ვაკანსია შეივსება იმ პროცედურის შესაბამისად, რომელიც გათვალისწინებულია თავდაპირველი დანიშვნის მიხედვით.

**მუხლი 3**

1. თუ მეორე არბიტრის დანიშნიდან ორი თვის გასვლის შემდეგ არ დანიშნულა საარბიგრაჟო სასამართლოს თავმჯდომარე, მაშინ მხარეების თხოვნით გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური მდივანი ნიშნავს მას მომდევნო ორი თვის განმავლობაში.

2. თუ დავის ერთ-ერთი მხარე არ ნიშნავს არბიტრს თხოვნის მიღებიდან ორი თვის განმავლობაში, მეორე მხარეს უფლება აქვს შეაგყობინოს ეს გენერალურ მდივანს, რომელიც ნიშნავს მას მომდევნო ორი თვის განმავლობაში.

**მუხლი 4**

საარბიგრაჟო სასამართლოს თავისი გადაწყვეტილებები გამოაქვს კონვენციის დებულებების, ნებისმიერი შესაბამისი ოქმების და საერთაშორისო სასამართლოს ნორმების დებულებების თანახმად.

**მუხლი 5**

თუ მოდავე მხარეები სხვაგვარად არ შეთანხმებულან, მაშინ საარბიგრაჟო სასამართლო განსაზღვრავს პროცედურის საკუთარ წესებს.



## მუხლი 6

ერთ-ერთი მხარის თხოვნით, საარბიტრაჟო სასამართლოს შეუძლია ურჩიოს დაცვის აუცილებელ ღრობებითი ღონისძიებანი

## მუხლი 7

მოდავე მხარეები ხელს უწყობენ საარბიტრაჟო სასამართლოს მუშაობას და, კერძოდ, იყენებენ თავიანთ ხელთ არსებულ ყველა შესაძლებლობას:

a) წარუდგენენ საქმესთან დაკავშირებულ ყველა დოკუმენტს, ინფორმაციებს და მასალებს; და

b) საჭიროების კვალობაზე აძლევენ შესაძლებლობას გამოიძახოს მოწმეები ან ექსპერტები და გაეცნოს მათ ჩვენებებს.

## მუხლი 8

მხარეები და არბიტრები მოვალენი არიან უზრუნველყონ საარბიტრაჟო სასამართლო გარჩევისას კონფიდენციალურად მიღებული ნებისმიერი ინფორმაციის საიდუმლოება.

## მუხლი 9

თუ საარბიტრაჟო სასამართლო არ მიიღებს სხვა გადაწყვეტილებას, საქმის კონკრეტული ვითარებიდან გამომდინარე. სასამართლო ხარჯები მოდავე მხარეებს შორის თანაბრად ნაწილდება. სასამართლო აღრიცხავს მთელ თავის დანახარჯებს და მხარეებს წარუდგენს ამ ხარჯების საბოლოო ანგარიშს.

## მუხლი 10

ნებისმიერ ხელშემკვრელ მხარეს, თუ დავაში აქვს სამართლებრივი ხასიათის ინტერესი, რომელსაც შეიძლება შეეხონ საქმის გამო გამოგანილი გადაწყვეტილებით, შეუძლია სასამართლოს თანხმობით მონაწილეობა მიიღოს საქმის მოსმენაში.

## მუხლი 11

სასამართლოს შეუძლია მოისმინოს შემხვედრი სარჩელები, რომლებიც უშუალოდ დავის საგნიდან გამომდინარეობს, და მიიღოს გადაწყვეტილება.

## მუხლი 12

საარბიტრაჟო სასამართლოს გადაწყვეტილებები საპროცედურო საკითხებზე და საქმის არსებითს საკითხებზე მისი წევრების ხმათა უმრავლესობით მიიღება.

## მუხლი 13

თუ მოდავე მხარეთაგან ერთ-ერთი არ გამოცხადდება საარბიტრაჟო სასამართლოში ან არ შეუძლია გამოსვლა თავისი საქმის დასაცავად, მეორე მხარეს შეუძლია სთხოვოს სასამართლოს განაგრძოს მოსმენა და გამოიგანოს საბოლოო გადაწყვეტილება. თუ ერთ-ერთი მხარე არ ესწრება ან არ შეუძლია თავისი საქმის დაცვა, ეს ვერ შეაფერხებს საქმის გარჩევას. საბოლოო გადაწყვეტილების გამოგანამდე საარბიტრაჟო სასამართლო უნდა დარწმუნდეს, რომ სარჩელი ფაქტობრივად და იურიდიულად დასაბუთებულია.

#### მუხლი 14

სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილება გამოაქვს თავისი საბოლოო დაფუძნებიდან 5 თვის შემდეგ, თუ საჭიროდ არ ჩათვლის ამ ვადის გაგრძელებას კიდევ ერთი პერიოდით – არა უმეტეს 5 თვისა.

#### მუხლი 15

საარბიტრაჟო სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილება შემოიფარგლება დავის საგნით და თან ახლავს იმ მოტივების ახსნა, რომლებიც საფუძვლად უდევს მას. იგი შეიცავს იმ წევრთა სახელებს, რომლებიც მონაწილეობდნენ მის მიღებაში და საბოლოო გადაწყვეტილებას მიღების თარიღს. სასამართლოს ნებისმიერ წევრს შეუძლია დაურთოს თავისი განსაკუთრებული აზრი ან აზრი, რომელიც განსხვავდება საბოლოო გადაწყვეტილებისაგან.

#### მუხლი 16

დადგენილება სავალდებულო მოდავე მხარეთათვის. იგი არ ექვემდებარება გასაჩივრებას, თუ მოდავე მხარეები წინასწარ არ შეთანხმებულან გასაჩივრების პროცედურაზე.

#### მუხლი 17

ნებისმიერი უთანხმოებანი, რომლებიც შეიძლება წარმოიშვას მოდავე მხარეებს შორის სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილების განმარტებისას ან შესრულებისას, ნებისმიერ მხარეს შეუძლია გადასცეს განსახილველად იმ საარბიტრაჟო სასამართლოს, რომელმაც გამოიგანა ეს გადაწყვეტილება.

### ნაწილი 2

#### შეთანხმების პროცედურა

##### მუხლი 1

შეთანხმებელი კომისია იქმნება ერთ-ერთი მოდავე მხრის თხოვნით. თუ მხარეები სხვანაირად არ შეთანხმებულან, ამ კომისიაში შედის ხუთი წევრი, რომელთაგან ორს ყოველი დაინტერესებული მხარე ნიშნავს, ხოლო თავმჯდომარეს ერთობლივად ირჩევენ წევრები.

##### მუხლი 2

დავაში, რომელშიც ორზე მეტი მხარე მონაწილეობს, საერთო ინტერესების მქონე მხარეები ერთმანეთთან შეთანხმებით ნიშნავენ კომისიაში თავიანთ წევრებს. თუ არის სხვადასხვა ინტერესების მქონე ორი ან მეტი მხარე, ან ვერ შეთანხმდნენ საერთო ინტერესების თაობაზე, ისინი წევრებს ცალ-ცალკე ნიშნავენ.

##### მუხლი 3

თუ მხარეებისათვის განსაზღვრული რომელიმე დანიშვნა არ ხდება შეთანხმებელი კომისიის შექმნის შესახებ მოთხოვნის წამოყენების თარიღიდან ორი თვის განმავლობაში, მაშინ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური მდივანი, თხოვნის წარმდგენი მხარის შესაბამისი მიმართვის შემთხვევაში, თვითონ ნიშნავს კომისიის წევრებს მომდევნო ორი თვის განმავლობაში.

#### მუხლი 4

თუ შემათანხმებელი კომისიის თავმჯდომარე არ აურჩევიათ კომისიის ბოლო წევრების დანიშვნის შემდეგ ორი თვის განმავლობაში, მაშინ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური მდივანი, ერთერთი მხარის შესაბამისი მიმართვის საფუძველზე ნიშნავს თავმჯდომარეს მომდევნო ორი თვის განმავლობაში.

#### მუხლი 5

შემათანხმებელი კომისია გადაწყვეტილებებს იღებს თავის წევრთა ხმების უმრავლესობით. თუ მოდავე მხარეები სხვაგვარად არ შეთანხმებულან, მაშინ იგი ადგენს თავის საკუთარ პროცედურას და შეაქვს დავის გადასაწყვეტად წინადადება, რომელსაც მხარეები განიხილავენ.

#### მუხლი 6

შემათანხმებელი კომისიის კომპეტენციის გამო უთანხმოების შემთხვევაში საკითხს ეს კომისია წყვეტს.